

Peter Jackson

Manden bag to af de største splatterfilmsucceser til dato, *Bad Taste* og *Braindead*, bliver inden længe allemandseje på linie med folk som George Lucas og Steven Spielberg, når hans filmatisering af Tolkiens elskede fantasy-trilogi, *Lord of the Rings*, får premiere over de kommende tre år. Peter Jackson, der er en af New Zealands få markante instruktører, laver film præget af en original og intelligent humor, men han er først og fremmest en entusiastisk genrefan

Dengang Peter Jackson (f. 1961) med sin debutfilm *Bad Taste* (1987) skabte røre verden over, var der nok ikke mange, der ville have gættet på at han en dag skulle lave en af sin tids dyreste film-trilogier. *Bad Taste* er nemlig en førsteklases 'no budget' og helt og aldeles kompromisløs splatterfilm. Næppe en passende genre for en kommende Hollywood-ping, men det var der altså ikke nogen, der tænkte på i 1987 og årene efter, hvor den ukonventionelle new zealænder med største energi plaskede alverdens lærreder og fjernsynsskærme til med ikke bare spande, men tønder fulde af blod. Sammen med de to efterfølgende film – dukkesplatteren *Meet the Feebles* (1989) og den ultimative zombiesjasker, *Braindead* (1992) – står *Bad Taste* den dag i dag som en af de mest ekstreme af sin art.

Splatstick, intergalaktisk fast food og Kermit på korset. Det næsten rene amatørprodukt *Bad Taste* var fire år undervejs, og da Jackson havde lidt svært ved at få sine venner til at troppe op hver eneste weekend, spillede han selv to af de centrale roller. Han påtog sig desuden – på klassisk Russ Meyer-vis – stort set samtlige aspekter af produktionen, og da The New Zealand Film Commission (NZFC) fik

forevist en næsten færdig version af filmen, fik han flukst støtte til at gøre den færdig. Det endelige produkt opnåede sin store popularitet via ren word-of-mouth, da den blev vist på alverdens filmfestivaler. Historien går i al sin enkelhed ud på, at en flok rumvæsener har udryddet en hel landsby, da (opgylpet!) menneskekød skal udgøre den nye smagssensation i deres intergalaktiske fast food-kæde. Men det får Det Hemmelige New Zealandske Antirumvæsen, med Peter Jackson selv i spidsen, heldigvis sat en stopper for. *Meet the Feebles* er bygget op omkring en simpel præmis, som man kunne kalde "Muppet Show efter lukketid", men skønt den er dygtigt lavet og har sine lyse øjeblikke, er der lidt for meget latrinær humor over denne grovkornede dukkesatire (som absolut ikke er for mindreårige, bl.a. bliver Kermit korsfæstet!). Alt i alt er det en lettelse, da den ulykkeligt forelskede flodhest Heidi (her spøger Miss Piggy) massakrerer hele truppen med en maskinpistol – og ja, dukker bløder!

Jacksons hidtil største succes kom med *Braindead*, der modtog fuld støtte af NZFC og har vundet mindst 16 priser verden over. Filmen både definerede splatterfilmen som populær genre og fik den aflivet med ét hug, da det simpelthen ikke er

muligt at overgå *Braindeads* blodige excesser uden at male kameralinsen helt rød. Siden har splatterfilmen levet en stille eksistens under jorden, hvor især tyske instruktører som Jörg Buttgerer og Andreas Schnaas nok har været konsekvente i deres tabubrydende genreafsoninger, men slet ikke toneangivende som Jackson og dennes helte – folk som George A. Romero, Stuart Gordon og den tidligere 'splatstick-konge' Sam Raimi – har været det. Det der har gjort både *Bad Taste* og *Braindead* så populære, er deres forrygende og ganske respektløse humor, der hele tiden er i front, hvilket virker ret opblødende på de ellers morderiske excesser ens uskyldige øjeæbler udsættes for. Det var nok også på den konto, at *Braindead* slap uskadt gennem den, traditionelt meget snerpede, britiske censur-instans BBFC.

Coming-of-age. Peter Jackson overraskede mange med det meget "voksne" og indføjte melodrama med fantasy-elementer, *Heavenly Creatures* (1994, *Engel min engel*), der med stor akkuratesse opridsede hovedtrækkene i, samt baggrunden for en berømt new zealandsk mordsag fra 1950'erne. Filmen – der som den eneste Jacksonfilm har haft dansk biografpremiere – er en ikke-sensationalistisk skildring af de to utilpassede, men intelligente teenage-piger Pauline Parker og Juliet Hulme og deres enestående udviklede fantasiunivers, Borovnia. De stærke seksuelle undertoner i deres nærmest symbiotiske venindskab er det element, der ultimativt fører til deres fælles beslutning om at myrde Paulines religiøse og bekymrede mor, da hun vil skille dem ad. *Heavenly Creatures* er et særdeles vellykket forsøg på at afdække de to mennesker bag den forfærdelige gerning – Pauline og Juliet fremstår

som endog meget levende og livsglade piger, der blot ikke er synderligt interesserede i den virkelige verden og kun blomstrer op og lever fuldt ud når de er sammen.

Alt det som Peter Jackson og hans faste med-manuskriptforfatter Frances Walsh (som han også er gift med) med metikuls research og medmenneskelig respekt opnåede med *Heavenly Creatures*, var ellers i fare for at drukne i sensationisme, da en emsig tabloid-journalist fandt ud af at den britiske krimi-forfatter Anne Perry i virkeligheden var Judith Hulme. Til Jackson og Walshs bestyrtelse og vrede blev denne opdagelse brugt til at markedsføre filmen af dens distributør, Miramax.

Alligevel og trods sine små pletter, så som de ofte karikerede og overspillede biroller (et Jackson-særkende), fremstår *Heavenly Creatures* i al sin livsfejrende skønhed som et upoleret og tidløst mesterværk. Særligt det medlevende, nærmest euforiske steadicam, der helt fra drejebogsplan rent faktisk er orkestreret til pigernes yndlingscrooner, Mario Lanza, får filmen til at tippe over mod det sublime. Men også de umådeligt præcise og kongeniale præstationer af de to unge debutanter, Melanie Lynskey og Kate Winslet, får filmen til at lyse af kærlighed og humor, for sidenhen at formørkes i den næsten ubærlige, afsluttende tragedie, der brutalt efterlader publikum i dén virkelige verden, hvor Pauline og Juliet burde have været sammen stadigvæk.

Den glemte mesterinstruktør. Sit næste projekt instruerede han sammen med vennen Costa Botes, og det var en time-lang dokumentarfilm for new zealandsk tv. *Forgotten Silver* (1995) er en sensationel skildring af Colin McKenzie, en glemte mesterinstruktør fra stumfilm-tiden, som



The Frighteners

vakte stor jubel i det ellers ret jomfruelige filmland. Der var, blandt mange andre tiltag, snak om at rydde et hjørne af lobbyen i nationalmuseet til ære for Colin McKenzie og hans nyrestaurede livsværk, den episke storfilm *Salome*. Vreden var derfor helt ude af proportioner, da det afsløredes at der var tale om en helt igennem fikcionaliseret historie, for Peter Jackson og Costa Botes havde narret de fleste med deres gennemførte “mockumentary”, efter sigende endog adskillige universitetslektorer. *Forgotten Silver* har ellers lagt flere falskneri-spor ind - et eksempel er et interview med en vis Alexandra Nevski - og McKenzie opfinder både farvefilm, dolly, close ups og talefilm langt før alle andre, i sidstnævnte er samtlige medvirkende dog uheldigvis manda-

rintalende kinesere! Filmen er i det hele taget et perfekt eksempel på den blanding af begejstret pjatteri og virtuos fortællestil, der gennemstrømmer Jacksons værk – hér blot forklædt som fakta.

Hollywood. *The Frighteners* (1996) er nok en af de film, der vil stå tilbage som en petitesse i karrieren, når de tre Tolkien-film har haft premiere, men den er nu et ganske muntert lille gadekryds. Dens blanding af spøgelses-adventurekomedie og seriemorder-thriller er et yderst effektivt og ofte meget morsomt forsøg på at lave en PG-13-klassificeret Jackson-extra-vaganza (den endte dog med at få en R-rating). *The Frighteners* markerer også instruktørens første Hollywoodsam-arbejde, med Robert Zemeckis som pro-

ducer og dennes medbragte stjerne, Michael J. Fox i hovedrollen (Jackson var senere med til at lave visuelle effekter på Zemeckis' *Contact*, 1997). Trods Hollywoodfinansiering og stigende stjernestatus vedbliver Jackson dog at indspille sine film med sit faste hold i hjemlandet, hvor *Lord of the Rings* også bliver produceret for en tredjedel af hvad den ville koste i USA.

Bekymrede fans. Den nu snart 40-årige instruktør understreger gang på gang i interviews, at han først og fremmest selv er en fan – han glæder sig lige så meget som hans egne fans gør, når der f.eks. er optræk til en ny Sam Raimi-film. Den respekt, han har for sine fans, skinner også igennem i de utallige Q&A's man kan finde på nettet, hvor man også kan kon-

statere, at respekten er gensidig. En af de ting, der har vakt mest bekymring, er den sløje tilstand fantasyfilmen har befundet sig i gennem flere årtier, hvilket netop var én af årsagerne til at Jackson tog udfordringen op. Han er desuden gået efter en mere sober, historisk tilgang til Tolkiens univers og har slækket radikalt på de sædvanlige hokus-pokus-effekter, som man blandt andet kender dem fra tv's masseproducerede fantasy-serier. Så der var rigtigt mange bekymrede Tolkien-fans – hvilket vel især er forståeligt, når man påtænker Ralph Bakshis katastrofale tegnefilmatisering af den halve trilogi fra 1978 – men at de bekymrede efterhånden er faldet i antal og er blevet erstattet af en stadigt voksende skare fans, summende af forventningens glæde, det er både ganske vist og fuldt ud forståeligt.

Kenneth T. de Lorenzi

Filmografi

- 1987 Bad Taste
- 1989 Meet the Feebles
- 1992 Braindead (Dead Alive)
- 1994 Heavenly Creatures/Engel min engel
- 1995 Forgotten Silver (med Costa Botes)
- 1996 The Frighteners
- 2001 Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring
- Lord of the Rings: The Two Towers (udsendes 2002)
- Lord of the Rings: The Return of the King (udsendes 2003)